

Be? Faktörlü K??ilik Envanteri Türkçe Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Be? Faktörlü K??ilik Envanteri Türkçe Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17575>

Özet

Be? Faktörlü Ki?ilik Envanteri Türkçe Formu, orijinal Big Five Inventory (BFI) ölçe?inin Türk kültürüne ve diline uyarlanması? amac?yla geli?tirilmiş? psikometrik bir araçtır. Bu uyarlama çalışması, Karaman, Do?an ve Çoban (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Envanter, bireylerin kişiliğini temel **Be? Faktörlü Ki?ilik Modeli** çerçevesinde, 5 alt boyutta de?erlendirmektedir. Toplam 44 maddeden oluşan bu form, psikolojide sıkla kullan?lan ve uluslararası alanda kabul görmüş? kişilik yapısı?n? Türkçe konu?an popülasyonlarda geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Be? Faktörlü Ki?ilik, BFI, Türkçe **Uyarlama**, Ki?ilik Envanteri, Psikometri, Be? Faktörlü Model, İçerik Geçerliliği.

Yazarlar

Neslihan Güney Karaman, Tuncay Do?an, Ayşe Esra Çoban.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, İngilizce olarak geli?tirilmiş? olan Big Five Inventory (BFI) ölçe?ini, Türkçeye çeviri ve kültürel **uyarlama** çalışmaları yaparak, Türkiye örnekleminde kullan?labılır hale getirmektir. Amaç, kişiliğin be? temel boyutunu (Dışa dönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Denge/Nevrotiklik, Deneyime Açıklık) Türk katılımcılar üzerinde bilimsel standartlara uygun, geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir.

Yapı (Construct)

Ölçek, psikoloji alanının en yaygın kabul gören teorilerinden biri olan **Be? Faktörlü Ki?ilik Modeli** (Big Five veya FFM) yapısı?n? ölçmektedir. Bu model, kişiliğin be? geniş ve bağımsız boyuttan oluştuğunu varsayar. Envanter, bu be? alt boyutu ölçmek üzere yapılandırılmıştır:

Dışa dönüklük (Extraversion)

Uyumluluk (Agreeableness)

Sorumluluk (Conscientiousness)

Duygusal Denge / Nevrotiklik (Neuroticism)

Deneyime Açıklık (Openness to Experience)

Ölçek, toplamda 44 maddeden oluşmakta ve bu maddeler bireyin kendini bu be? temel kişilik özelliğinde nasıl algıladığını de?erlendirmeyi sağlamaktadır.

Geçerlik (Validity)

Envanterin geçerlik çal??malar? kapsam?nda öncelikle **İçerik Geçerliliği** (Content Validity) yöntemine odaklan?lm??t?r. Uyarlama sürecinde, hem İngilizceye hem de Türkçeye, aynı zamanda her iki kültüre de hakim olan ve test yap?s? hakkında bilgi sahibi üç uzmandan oluşan bir hakem grubu oluşturulmuştur.

Bu uzman grubu, envanterin maddelerini ve yanıt alternatiflerini İngilizceden Türkçeye titizlikle çevirmiştir. Çeviri tamamlandıktan sonra, gerekli kültürel düzenlemeler yapılmış ve envanterin Türkçeye uyarlanmış versiyonu, kararlaştırma amacıyla üç farklı uzman tarafından tekrar İngilizceye geri çevrilmiştir (back-translation). Bu süreçte, iki versiyon arasındaki eşdeğerlik; anlam, deneysel, kavramsal yönler ve kullanılan terimler açısından detaylıca kontrol edilmiştir. Tüm hakemlerin fikir birliği ve onayına alan maddeler, nihai Türkçe versiyona dahil edilerek ölçeğin **İçerik Geçerliliği** sağlanmıştır.

Güvenirlik (Reliability)

Be? Faktörlü Ki?ilik Envanteri Türkçe Formu'nun güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla **İç Tutarlılık** (Internal Consistency) skoru hesaplanmıştır. **İç Tutarlılık**, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme derecesinin bir göstergesidir ve genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile ifade edilir. Bu katsayının hesaplanması, ölçeğin maddelerinin ne kadar homojen olduğunu ve tutarlı sonuçlar verdiğini göstermeyi amaçlanmıştır.

Faktör Analizi

Uyarlanan envanter, orijinal Be? Faktörlü Ki?ilik Envanteri (BFI) ile tutarlı olarak 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu yapı, kişiliğin temel be? faktörünü (Dünya dönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Denge/Nevrotiklik, Deneyime Açıklık) yansıtmaktadır. Ölçekte, ölçümün doğruluğunu artırmak amacıyla bazı ters (olumsuz) maddeler de bulunmaktadır. Bu 5 alt boyutun varlığını, uyarlamadan orijinal teorik yapıyı koruduğunu göstermektedir.

Ölçek (Instrument)

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim envanteri (Self-report inventory)

Mevcut Dil: Türkçe (Orijinal dil: İngilizce)

Popülasyon Grubu: Genel Yetişkin Popülasyonu (Uyarlama çalışması üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış olabilir, ancak genel kullanım hedefi yetişkinlerdir).

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinler ve Yeti?kinler

Popölasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, Türkçe konu?an bireyler.

Test Metodolojisi: Envanter toplam 44 maddeden olu?maktadır. Yan?tlar, 'tamamen kat?l?yorum'dan "tamamen kat?lm?yorum" ?eklinde uzanan bir **Likert ölçe?i** kullan?larak derecelendirilmektedir. Ölçekte puanlama yap?l?rken ters maddelerin (reversed items) dikkate al?nmas? gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ki?ilik, BFI Türkçe, 44 Madde, 5 Faktör, **Likert Ölçe?i**, Psikolojik Ölçüm, Neslihan Güney Karaman.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Neslihan Güney Karaman

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: neslihanguney@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2010 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l?).

?zinler ve Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlarda izinler için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Karaman, N. G., Dogan, T. ve Coban, A. E. (2010). A study to adapt the big five inventory to Turkish. *Procedia Social and Behavioral Science*, 2, 2357-2359. doi:10.1016/j.sbspro.2010.03.336

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s? a?a??dad?r: ac.els-cdn.com

Ölçe?in orijinal PDF formu ?uradan indirilebilir: big-five-envanteri-turkce-formu-toad.pdf

Be? Faktörlü K??ilik Envanteri Türkçe Formu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Envanterden baz? örnek ö?eler ?unlard?:

"I konu?kan?m "

" Yeni, özgün fikirlere aç???m "

" Ba?kalar?nda hayranl?k duyuyorum "

Ölçekte ters madde vard?r ve toplamda 44 maddeden olu?mu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM